

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2000-2001

---

6 JUNI 2001

Wetsvoorstel tot opheffing van de beperkingen van de toegelaten beroepsactiviteit van gepensioneerden

(Ingediend door de heer Jan Steverlynck)

TOELICHTING

Op basis van de huidige wetgeving mogen gepensioneerden een beperkte beroepsactiviteit uitoefenen. Het inkomen uit deze toegelaten activiteit mag wettelijk vastgestelde plafonds niet overschrijden. Indien het inkomen uit de beroepsactiviteit het vastgestelde plafond overschrijdt, wordt de pensioenbijdrage progressief verminderd. Bij een overschrijding van meer dan 15% van het plafond wordt het pensioenbedrag volledig ingehouden. Dat dergelijke regel vooral bij mensen die een beperkt pensioen ontvangen tot bestaanszekerheid kan leiden, staat buiten kijf. Wie een te laag pensioen ontvangt, beschikt over weinig mogelijkheden om zijn inkomen op te trekken, tenzij hij bereid is om zijn recht op pensioen links te laten liggen. In het andere geval is er enkel de mogelijkheid van de bijstand.

De huidige regelgeving vindt zijn oorsprong in een periode van laagconjunctuur en hoge jeugdwerkloosheid. In dat klimaat werd arbeid door ouderen allerminst aangemoedigd. Dit klimaat is veranderd. Bovendien is het profiel van de «ouderen» in de loop van de voorbije decennia grondig gewijzigd. Door de gestegen levensverwachting blijven gepensioneerden langer gezond en hebben ze bijgevolg meer mogelijkheden om langer actief te blijven.

De essentie van het wetsvoorstel is dat iedere gepensioneerde (loontrekkende, zelfstandige of ambtenaar) vanaf het ogenblik dat hij de normale

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2000-2001

---

6 JUIN 2001

Proposition de loi visant à supprimer les limitations des activités professionnelles autorisées aux retraités

(Déposée par M. Jan Steverlynck)

DÉVELOPPEMENTS

Sur la base de la législation actuelle, les retraités peuvent exercer une activité professionnelle limitée. Le produit de cette activité autorisée ne peut dépasser des plafonds fixés par la loi. En cas de dépassement, l'allocation de pension est progressivement réduite. En cas de dépassement supérieur à 15 % du plafond, on retient l'intégralité du montant de la pension de retraite. Il ne fait aucun doute qu'une telle règle peut être source de précarité, surtout pour les personnes dont la pension est peu élevée. Qui ne bénéficie pas d'une retraite suffisante n'a que peu de possibilités d'augmenter ses revenus à moins d'être prêt à renoncer à son droit à la retraite. Dans l'autre cas, il lui reste l'assistance comme unique possibilité.

La réglementation en vigueur a vu le jour alors que la conjoncture était défavorable et le taux de chômage chez les jeunes élevé. Dans ce climat, on a tout aussi peu encouragé le travail des plus âgés. Aujourd'hui, la situation a changé. En outre, le profil des «plus âgés» a sensiblement évolué au cours des dernières décennies. Comme l'espérance de vie augmente, les retraités gardent plus longtemps la santé et peuvent en conséquence rester plus longtemps actifs.

L'essence de la présente proposition de loi est de permettre à tout retraité (salarié, indépendant ou agent de l'État) de choisir librement d'avoir un revenu

pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, over de vrije keuze beschikt om al dan niet bij te verdienen. Iedere gepensioneerde vult op zijn manier zijn leven na de pensionering in: de ene bouwt zijn hobbies uit, de andere gaat meer reizen, beslist om zijn familie een handje te helpen of om actief te worden in het vrijwilligerswerk.

Sommige gepensioneerden wensen nog ten dele beroepsactief te zijn en op die manier wat bij te verdienen. Op die manier kunnen ze ook hun kennis en ervaring overdragen aan de jongeren en mogelijks bepaalde tekorten en leemten op de arbeidsmarkt opvangen. Dat is een goede zaak voor de samenleving.

Met normale pensioenleeftijd wordt bedoeld de pensioenleeftijd zoals bepaald in de artikelen 2 en 3 van het koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels. Artikel 2 stelt de normale pensioenleeftijd voor mannen vast op 65 jaar. Artikel 3 bepaalt de normale pensioenleeftijd voor vrouwen op 62 jaar. Hetzelfde artikel bepaalt dat de normale pensioenleeftijd voor vrouwen vanaf 2009 ook 65 jaar zal zijn. De overgang van 62 naar 65 jaar gebeurt stapsgewijs.

De verworven pensioenrechten, gebaseerd op de periode van voor de oppensioenstelling, blijven integraal verworven.

Anderzijds betaalt de gepensioneerde op de inkomsten van zijn beroepsactiviteiten de normale fiscale en sociale bijdragen. Op die manier wordt geen ongelijkheid op de arbeidsmarkt in de hand gewerkt.

Ons pensioenstelsel wordt gekenmerkt door reparatie. De actieven van vandaag betalen voor de pensioenen van vandaag. Dit komt neer op «inter-generationale solidariteit», met andere woorden: jongeren betalen voor de ouderen. Door gepensioneerden meer te laten bijverdienen wordt deze inter-generationale solidariteit aangevuld met een «intragenerationale solidariteit»: de ouderen betalen ook mee voor de pensioenen van de ouderen. De sociale bijdragen die ze betalen, komen — zonder dat zij hieruit zelf bijkomende sociale rechten kunnen putten — ten goede aan het pensioenstelsel. Het gaat dus om «zuivere solidariteit».

Het spreekt voor zich dat de bestaande reglementering van de aangifte van de toegelaten activiteit in het nieuwe systeem van de onbeperkt toegelaten activiteit dient te worden opgeheven en dit vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt.

Bovendien kadert de afschaffing van de aangifteplicht in de administratieve vereenvoudiging van de sociale zekerheid die de regering bij monde van rege-

d'appoint à partir du moment où il a atteint l'âge normal de la retraite. Chaque retraité organise sa vie comme il l'entend: l'un consacre plus de temps à ses loisirs favoris, l'autre choisit de voyager davantage, décide de donner un coup de main à sa famille ou de s'adonner au bénévolat.

Certains retraités souhaitent quant à eux continuer à exercer partiellement une activité professionnelle afin d'avoir un salaire d'appoint. Ils peuvent ainsi aussi transmettre leur savoir-faire et leur expérience aux plus jeunes et éventuellement pallier certaines carences sur le marché du travail, ce qui est profitable à la société.

Par «âge normal de la retraite» on entend la limite d'âge telle que définie par les articles 2 et 3 de l'arrêté royal du 23 décembre 1996 portant exécution des articles 15, 16 et 17 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions. L'article 2 fixe l'âge normal de la retraite pour les hommes à 65 ans. L'article 3 fixe l'âge normal de la retraite pour les femmes à 62 ans. Le même article dispose que l'âge normal de la retraite des femmes sera aussi de 65 ans à partir de 2009. La transition de 62 à 65 ans se fera progressivement.

Tous les droits acquis à la retraite, basés sur la période précédant la mise à la retraite, restent acquis.

Par ailleurs, le retraité paie sur le produit de ses activités professionnelles les cotisations fiscales et sociales d'usage. On évite ainsi de créer une inégalité sur le marché du travail.

Notre régime de retraite est caractérisé par la répartition. Les actifs d'aujourd'hui payent les pensions d'aujourd'hui. C'est ce qu'on appelle «la solidarité intergénérationnelle»; en d'autres termes, les jeunes payent pour les plus âgés. En permettant aux retraités d'accroître leur salaire d'appoint, on ajoute à cette solidarité intergénérationnelle une «solidarité intragénérationnelle»: les plus âgés contribuent aussi au paiement des retraites des plus âgés. Les cotisations sociales qu'ils versent — sans pouvoir en tirer personnellement des droits sociaux supplémentaires — profitent au régime de retraite. Il s'agit par conséquent d'une «véritable solidarité».

Il va de soi que la réglementation actuelle en matière de déclaration de l'activité autorisée doit être abrogée dans le système nouveau d'exercice illimité d'une activité autorisée, et ce à dater du mois qui suit celui où l'âge normal de la retraite est atteint.

En outre, la suppression de l'obligation de déclaration s'inscrit parfaitement dans le cadre de la simplification administrative de la sécurité sociale, que le

ringscommissaris Van Gool bekendgemaakt heeft onder de titel «Neen aan Kafka. Actieplan voor een meer toegankelijke en klantvriendelijke sociale bescherming».

Toelichting bij de artikelen

Artikel 2

In het nieuwe eerste lid van artikel 30bis van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen wordt het beginsel van het onbeperkt toelaten van de beroepsactiviteit vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd voor zelfstandigen opnieuw in de wetgeving ingeschreven.

Tevens worden de bepalingen die een beperking van de beroepsactiviteit opleggen vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd, gewijzigd.

Hierbij wordt dezelfde techniek gehanteerd als die toegepast bij de invoering van het bewuste artikel. Het huidige artikel 30bis, eerste lid, verbiedt elke beroepsbezighed. Deze bepaling wordt behouden maar het verbod wordt beperkt tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.

Het huidige artikel 30bis, tweede lid, verleent de Koning bevoegdheid om uitzonderingen op het verbod toe te staan. Deze bepaling blijft behouden. Aangezien het beginsel van het onbeperkt toelaten van beroepsactiviteiten door gepensioneerden in een afzonderlijk lid werd ingevoerd, spreekt het voor zich dat de Koning geen beperkingen op dit beginsel kan opleggen.

Het is aangewezen dat de huidige koninklijke besluiten aangepast worden aan het algemene principe van het onbeperkt toelaten van de beroepsactiviteiten van gepensioneerden. *In concreto* gaat het om artikel 107, § 2, A) en B), van het koninklijk besluit van 22 december 1967. In dit artikel dient telkens het criterium «tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt» te worden opgenomen.

Artikel 3

In de bepaling onder A) wordt het beginsel van het onbeperkt toelaten van de beroepsactiviteit vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd voor loontrekkenden via een nieuw lid ingeschreven.

In de bepaling onder B) worden de bepalingen van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers die een beperking van de beroepsactivi-

gouvernement a diffusée par la voie de la commissaire, Mme Van Gool, sous l'intitulé «Non à Kafka. Plan d'action pour une protection sociale plus accessible et plus convivable».

Commentaire des articles

Article 2

L'alinéa 1er nouveau de l'article 30bis de l'arrêté royal n° 72 du 10 novembre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants réinscrit dans la législation le principe de l'autorisation illimitée d'exercer une activité professionnelle pour les travailleurs indépendants qui ont atteint l'âge normal de la retraite.

Les dispositions qui imposent une limitation de l'activité professionnelle à partir du moment où l'on a atteint l'âge normal de la retraite, sont elles aussi modifiées.

L'on applique en l'espèce la même technique que lors de l'adoption de l'article en question. L'article 30bis actuel, alinéa 1er, interdit toute activité professionnelle. Cette disposition est maintenue, tout en limitant l'interdiction en question jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint.

L'article 30bis actuel, alinéa 2, confère au Roi le pouvoir de prévoir des exceptions à l'interdiction. Cette disposition est maintenue. Comme le principe de l'autorisation illimitée pour les retraités d'exercer des activités professionnelles a été inséré dans un alinéa distinct, il va de soi que le Roi ne peut imposer aucune restriction à ce principe.

Il est indiqué d'adapter les arrêtés royaux en vigueur au principe général de l'autorisation illimitée pour les retraités d'exercer des activités professionnelles. Il s'agit concrètement de l'article 107, § 2, A) et B), de l'arrêté royal du 22 décembre 1967. Il y a lieu d'y insérer chaque fois le critère suivant: «jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint».

Article 3

La disposition du point A) tend à insérer un alinéa nouveau prévoyant l'autorisation illimitée pour les travailleurs salariés d'exercer une activité professionnelle à partir du moment où ils ont atteint l'âge normal de la retraite.

La disposition du point B) tend à modifier les dispositions de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, lesquelles imposent une limitation de

teit opleggen vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd, gewijzigd.

Hierbij wordt dezelfde techniek gehanteerd als die toegepast bij de invoering van het bewuste artikel. Het huidige artikel 25, eerste lid, verbiedt elke beroepsbezighed. Deze bepaling wordt behouden maar het verbod wordt beperkt tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.

Het huidige artikel 25, eerste en tweede lid, verleent de Koning bevoegdheid om in uitzonderingsbepalingen op het verbod te voorzien. Dat lid wordt behouden. Maar doordat het principe van het onbeperkt toelaten van beroepsactiviteiten door gepensioneerden in een afzonderlijk lid werd ingevoerd, spreekt het voor zich dat de Koning geen beperkingen aan dit principe kan opleggen.

Het is aangewezen dat de huidige koninklijke besluiten aangepast worden aan het algemene principe van het onbeperkt toelaten van de beroepsactiviteiten van gepensioneerden. *In concreto* gaat het om artikel 64, § 2, A) en B), van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. In dit artikel dient telkens het criterium «tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt» te worden opgenomen.

Artikel 4

Het beginsel van het onbeperkt toelaten van de beroepsactiviteit vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd voor personen die een pensioen van de openbare sector genieten, wordt ingeschreven in artikel 3 van de wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen.

De bestaande tekst van artikel 3 wordt dan ook vervangen.

Artikel 5

Artikel 4 van de wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen bepaalt de gevallen waarin een persoon die een rust- of een overlevingspensioen geniet, inkomsten uit een beroepsactiviteit mag verwerven. Omdat de toegelaten activiteit vanaf het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd niet langer beperkt wordt, kunnen slechts aan de daaraan voorafgaande periode beperkingen aan de

l'activité professionnelle à partir du moment où l'âge normal de la retraite est atteint.

L'on applique en l'espèce la même technique que lors de l'adoption de l'article en question. L'article 25 actuel, alinéa 1er, interdit toute activité professionnelle. Cette disposition est maintenue, tout en limitant l'interdiction en question jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint.

L'article 25 actuel, alinéas 1er et 2, confère au Roi le pouvoir de prévoir des exceptions à l'interdiction. Cet alinéa est maintenu. Mais comme le principe de l'autorisation illimitée pour les retraités d'exercer des activités professionnelles a été inséré dans un alinéa distinct, il va de soi que le Roi ne peut imposer aucune restriction à ce principe.

Il est indiqué d'adapter les arrêtés royaux en vigueur au principe général de l'autorisation illimitée pour les retraités d'exercer des activités professionnelles. Il s'agit concrètement de l'article 64, § 2, A) et B), de l'arrêté royal du 21 décembre 1967 portant règlement général du régime de pension de retraite et de survie des travailleurs salariés. Il y a lieu d'y insérer chaque fois le critère suivant: «jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint».

Article 4

Le principe de l'autorisation illimitée d'exercer une activité professionnelle pour les bénéficiaires d'une pension du secteur public lorsqu'ils ont atteint l'âge normal de la retraite est inséré à l'article 3 de la loi du 5 avril 1994 régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement.

Le texte actuel de cet article est dès lors remplacé.

Article 5

L'article 4 de la loi du 5 avril 1994 régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement fixe les cas où une personne qui bénéficie d'une pension de retraite ou de survie peut acquérir des revenus provenant d'une activité professionnelle. Dès lors que l'activité autorisée à partir du moment où l'âge de la retraite est atteint n'est plus soumise à une limitation, on ne peut plus imposer de restriction à l'activité autorisée que pour la période qui précède. Cet article doit par conséquent

toegelaten activiteit worden opgelegd. Dit artikel dient dan ook in deze zin te worden aangepast. *In concreto* heeft de wijziging betrekking op de aanhef van artikel 4, § 1.

Artikel 6

Artikel 6 van dezelfde wet van 5 april 1994 bepaalt dat iemand die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt en één of meerdere overlevingspensioenen ontvangt, inkomsten uit een beroepsactiviteit mag ontvangen zoals bepaald in artikel 4. Omdat hier het algemene principe speelt — dat vervat is in artikel 3 — dient dit artikel te worden opgeheven.

Artikel 7

De verwijzing in artikel 8 van de wet van 5 april 1994 naar artikel 6 van dezelfde wet dient te worden geschrapt.

Artikel 8

Artikel 11 van de wet van 5 april 1994 heeft betrekking op de politieke mandaten (*sensu lato*). De huidige regeling bepaalt dat bij wijze van uitzondering de beperkingen van de toegelaten activiteit vóór het bereiken van de leeftijd van 65 jaar niet van toepassing zijn indien de toegelaten activiteit een politiek mandaat (*sensu lato*) betreft. Omdat de bestaande wetgeving reeds een uitzondering voorzien heeft, wordt deze uitzondering dan ook behouden. De bestaande wetgeving bepaalt evenwel dat éénmaal het pensioen is ingegaan, de beperkingen van de toegelaten activiteit wel van toepassing zijn bij het opnemen van een nieuw politiek mandaat (*sensu lato*). In het licht van het algemene principe dient deze bepaling te worden opgeheven zodat de onbeperkt toegelaten activiteit hier van toepassing wordt.

In concreto wordt in het artikel de leeftijdsgrafs geschrapt en wordt enkel verwezen naar de artikelen 4 en 7 — die betrekking hebben op de uitzonderingsbepalingen voor het bereiken van de normale pensioengerechtigde leeftijd — met de melding dat deze artikelen voor de politieke mandaten (*sensu lato*) niet van toepassing zijn.

Een specifieke bepaling voor het ogenblik dat de normale pensioengerechtigde leeftijd is bereikt, is niet nodig. De algemene bepaling in artikel 3 van de wet van 5 april 1994 volstaat.

Artikel 9

Artikel 12 van de wet van 5 april 1994 regelt onder meer de aangifteplicht en de sanctie voor een niet-aangegeven cumulatie. Het artikel neemt enkel als

être modifié en ce sens. La modification porte concrètement sur le début de l'article 4, § 1er.

Article 6

L'article 6 de la même loi du 5 avril 1994 dispose que la personne qui a atteint l'âge de 65 ans et qui bénéficie d'une ou de plusieurs pensions de survie est autorisée à percevoir des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle, comme le prévoit l'article 4. Puisque le principe général — énoncé à l'article 3 — s'applique en l'espèce, il convient d'abroger cet article.

Article 7

À l'article 8 de la loi du 5 avril 1994, il y a lieu de supprimer le renvoi à l'article 6 de la même loi.

Article 8

L'article 11 de la loi du 5 avril 1994 concerne les mandats politiques (au sens large). La réglementation en vigueur prévoit, à titre d'exception, que les limitations d'exercer une activité professionnelle autorisée avant d'avoir atteint l'âge de 65 ans ne sont pas applicables si l'activité autorisée est un mandat politique (au sens large). Comme la législation en vigueur a déjà prévu une exception, celle-ci est par conséquent maintenue. La législation actuelle prévoit néanmoins que dès la prise de cours de la pension, les limitations qui grèvent l'exercice d'une activité autorisée s'appliquent bel et bien à l'exercice d'un nouveau mandat politique (au sens large). À la lumière du principe général, cette disposition doit être abrogée, de manière que la règle de l'exercice illimité d'une activité autorisée devienne applicable.

Cela suppose concrètement la suppression de la limite d'âge et le renvoi aux seuls articles 4 et 7 — qui portent sur les exceptions s'appliquant aux cas où l'âge normal de la retraite n'est pas encore atteint —, en précisant que ces articles ne sont pas applicables aux mandats politiques (au sens large).

Il n'est pas nécessaire de prévoir une disposition spécifique pour le moment où l'âge normal de la retraite est atteint. La disposition générale de l'article 3 de la loi du 5 avril 1994 suffit.

Article 9

L'article 12 de la loi du 5 avril 1994 règle notamment l'obligation de déclarer et la sanction qui frappe la non-déclaration d'un cumul. Cet article ne retient

criterium «het uitoefenen van een in artikel 2 bedoelde beroepsactiviteit».

Het is aangewezen om ook te verwijzen naar het tijdstip van de uitoefening van de beroepsactiviteit. Dit artikel is slechts van toepassing op de gevallen waarin een beroepsactiviteit wordt uitgeoefend in de periode tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.

Jan STEVERLYNCK.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 30bis van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) vóór het eerste lid wordt het volgende lid ingevoegd:

«De pensioengerechtigde die met pensioen gaat, mag vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt een beroepsactiviteit uitoefenen zonder begrenzing van het beroepsinkomen. Dit geldt ook voor de pensioengerechtigde die met vervroegd pensioen gegaan is vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.»

B) het huidige eerste lid wordt vervangen als volgt:

«De in dit hoofdstuk bedoelde uitkeringen zijn slechts betaalbaar indien de gerechtigde geen beroepsactiviteit uitoefent in de periode tot en met de maand waarin hij de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt en geen vergoeding geniet wegens ziekte, invaliditeit, onvrijwillige werkloosheid of loopbaanonderbreking met toepassing van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of van een statuut dat van toepassing is op het personeel van een volkenrechtelijke instelling, noch een aanvullende vergoeding toegekend in het kader van een conventioneel brugpensioen.»

comme critère que «l'exercice d'une activité professionnelle visée l'article 2».

Il est indiqué de renvoyer aussi au moment de l'exercice de l'activité professionnelle. Cet article ne s'applique qu'aux cas où une activité professionnelle est exercée pendant la période allant jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 30bis de l'arrêté royal n° 72 du 10 novembre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants sont apportées les modifications suivantes :

A) devant l'alinéa 1er est ajouté l'alinéa suivant :

«Le bénéficiaire d'une pension qui prend sa retraite est autorisé, à partir du mois suivant celui où l'âge normal de la retraite est atteint, à exercer une activité professionnelle sans limitation du revenu professionnel. Il en va de même pour le bénéficiaire d'une pension qui a pris une retraite anticipée, à partir du mois suivant celui où l'âge normal de la retraite est atteint.»

B) l'alinéa 1er actuel est remplacé par la disposition suivante :

«Les prestations visées par le présent chapitre ne sont payables que si le bénéficiaire n'exerce pas d'activité professionnelle au cours de la période allant jusqu'au mois où il atteint l'âge normal de la retraite et s'il ne jouit pas d'une indemnité pour cause de maladie, d'invalidité, de chômage involontaire ou d'interruption de carrière, par application d'une législation de sécurité sociale belge ou étrangère ou d'un statut applicable au personnel d'une institution de droit public international, ni d'une indemnité complémentaire accordée dans le cadre d'une pré-retraite conventionnelle.»

Art. 3

In artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) vóór het eerste lid wordt het volgende lid ingevoegd:

«De pensioengerechtigde die met pensioen gaat, mag vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt een beroepsactiviteit uitoefenen zonder begrenzing van het beroepsinkomen. Dit geldt ook voor de pensioengerechtigde die met vervroegd pensioen gegaan is vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.»

B) het huidige eerste lid wordt vervangen als volgt:

«Uitgezonderd in de gevallen en onder de voorwaarden door de Koning bepaald zijn het rust- en overlevingspensioen slechts uitbetaalbaar indien de gerechtigde geen beroepsactiviteit uitoefent in de periode tot en met de maand waarin hij de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt en geen vergoeding geniet wegens ziekte, invaliditeit of onvrijwillige werkloosheid met toepassing van een Belgische of van een buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid, noch een uitkering wegens loopbaanonderbreking of wegens het verminderen van de arbeidsprestaties, noch een aanvullende vergoeding, toegekend in het kader van een conventioneel brugpensioen.»

Art. 4

Artikel 3 van de wet van 5 april 1994 houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen wordt vervangen als volgt:

«Art. 3. — De pensioengerechtigde die met pensioen gaat, mag vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt, een beroepsactiviteit uitoefenen zonder begrenzing van het beroepsinkomen. Dit geldt ook voor de pensioengerechtigde die met vervroegd pensioen gegaan is vanaf de maand volgend op de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt.»

Art. 5

In artikel 4, § 1, van dezelfde wet wordt de inleidende zin vervangen als volgt:

«De persoon die een vervroegd rustpensioen geniet of een overlevingspensioen met een rustpensioen cumuleert, mag tot en met de maand waarin hij de

Art. 3

À l'article 25 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés sont apportées les modifications suivantes :

A) devant l'alinéa 1er est inséré l'alinéa suivant :

«Le bénéficiaire d'une pension qui prend sa retraite est autorisé, à partir du mois suivant celui où l'âge normal de la retraite est atteint, à exercer une activité professionnelle sans limitation du revenu professionnel. Il en va de même pour le bénéficiaire d'une pension qui a pris une retraite anticipée, à partir du mois suivant celui où l'âge normal de la retraite est atteint.»

B) l'alinéa 1er actuel est remplacé par la disposition suivante :

«Sauf dans les cas et sous les conditions déterminées par le Roi, la pension de retraite et la pension de survie ne sont payables que si le bénéficiaire n'exerce pas d'activité professionnelle au cours de la période allant jusqu'au mois où il atteint l'âge normal de la retraite et s'il ne jouit pas d'une indemnité pour cause de maladie, d'invalidité ou de chômage involontaire, par application d'une législation de sécurité sociale belge ou étrangère, ni d'une allocation pour cause d'interruption de carrière ou de réduction des prestations, ni d'une indemnité complémentaire accordée dans le cadre d'une préretraite conventionnelle.»

Art. 4

L'article 3 de la loi du 5 avril 1994 régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 3. — Le bénéficiaire d'une pension qui prend sa retraite est autorisé, à partir du mois suivant celui où l'âge normal de la retraite est atteint, à exercer une activité professionnelle sans limitation du revenu professionnel. Il en va de même pour le bénéficiaire d'une pension qui a pris une retraite anticipée, à partir du mois suivant celui où l'âge de la retraite est atteint.»

Art. 5

À l'article 4, § 1er, de la même loi, le début de la phrase est remplacé comme suit :

«La personne qui bénéficie soit d'une pension de retraite anticipée, soit d'une pension de survie cumulée avec une pension de retraite est, jusqu'au mois où

normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt, na voorafgaande verklaring:»

Art. 6

Artikel 6 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 7

In artikel 8 van dezelfde wet worden de woorden «de artikelen 6 en 7» vervangen door de woorden «artikel 7».

Art. 8

Artikel 11 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«Art. 11. — In afwijking van de artikelen 4, § 1, 4°, en 7, § 1, 4°, mag de pensioengerechtigde:

1° een politiek mandaat of een mandaat van voorzitter of van lid van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn uitoefenen;

2° een mandaat bij een openbare instelling, een instelling van openbaar nut, een vereniging van gemeenten of een mandaat van gewoon bestuurder van een autonoom overheidsbedrijf uitoefenen.»

Art. 9

Artikel 12, § 1, eerste lid, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

«De pensioengerechtigde die een in artikel 2 bedoelde beroepsactiviteit uitoefent tot en met de maand waarin de normale pensioengerechtigde leeftijd bereikt wordt, evenals de werkgever die de pensioengerechtigde tewerkstelt, zijn er elk afzonderlijk toe gehouden een verklaring inzake de uitoefening van deze beroepsactiviteit af te leggen.»

Jan STEVERLYNCK.
Sabine de BETHUNE.
Mia DE SCHAMPHELAERE.

elle atteint l'âge normal de la retraite et moyennant déclaration préalable autorisée:»

Art. 6

L'article 6 de la même loi est abrogé.

Art. 7

À l'article 8 de la même loi, les mots «des articles 6 et 7» sont remplacés par les mots «de l'article 7».

Art. 8

L'article 11 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

«Art. 11. — Par dérogation aux articles 4, § 1er, 4°, et 7, § 1er, 4°, le bénéficiaire d'une pension est autorisé:

1° à exercer un mandat politique ou un mandat de président ou de membre d'un centre public d'aide sociale;

2° à exercer un mandat auprès d'un établissement public, d'une institution d'utilité publique, d'une association de communes ou un mandat d'administrateur ordinaire, dans une entreprise publique autonome.»

Art. 9

L'article 12, § 1er, alinéa 1er, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

«Le bénéficiaire d'une pension qui exerce une activité professionnelle visée à l'article 2 jusqu'au mois où l'âge normal de la retraite est atteint, ainsi que l'employeur qui occupe un bénéficiaire de pension, sont tenus, chacun séparément, de faire une déclaration de l'exercice de cette activité professionnelle.»